چەند دێڕێک سەبارەت بە (ڕۆمانی بەفر)ی ئورهان پاموک… راستی بەهادین

ناوی کتێب: بەفر
نووسەر: ئورهان پاموک
خەڵاتی نۆبێل, ساڵی 2006

"بەفر" ڕۆمانێکی سیاسییە، پەنجەرەیەکە ئورهان پاموک نووسەری کتێبەکە بەڕووی ئێمەی خوێنەر دەیکاتەوە و هەڵدەدا تورکیەی ئەمڕۆمان نیشان بدات. ڕۆمانەکە باسی گەڕانەوەی کا، شاعیرێکی نیشتەجێی هەندەرانە کە دوای دوانزدە ساڵ دووری سەردانی وڵات دەکات. کا، دوای مردنی دایکی و بۆ دیتنەوەی شاری سەردەمی منداڵیی سەفەردەکات کەچی بە پێشنیاری هاوڕێیەکی ڕۆژنامەوانی و بۆ نووسین لە سەر هۆی خۆکوشتنی کچە گەنجەکان لە شارۆچکەیەکی سەرسنوور سەفەرێکی تری تووش دەبێت کە سێ چوار ڕۆژ دەخایێنێت و ناوەڕۆکی ڕۆمانەکەشە.

ئورهان پاموک لە "بەفر"دا هەنگاو بە هەنگاو دەچێتە پێش و بۆ ئەوەی پشتگری لە لایەنێک بکات ڕەخنە لە تورک و کورد و موسلمان و مەسیحی و کۆمۆنیست و سوسیالیستەکان دەگرێت و زۆر بە وردی لایەنە نالەبارەکانی هەموو دینەکان و سیاسەتی هەموو حیزب و گروپە سیاسییەکان زەق دەکاتەوە. پاموک وێنەیەک لە "بێ سەروبەری سیاسی" دەدا بە خوێنەر و کەمێک درەنگ بەڵام بە ڕوونی دەردەکەوێت کە باس تەنیا لە سەر "باوەڕ و بێ باوەڕی" بە خوا نییە کە مەبەستی نووسەرە. لێرە تورکیەی موسلمان و تورکیە مۆدێرن ڕووبەروو دەبنەوە. شەڕ بۆ پاراستنی داب و نەریتە کۆنەکان لە لایەک و داسەپاندنی "مۆدرنیێت" بە خوێندنەوە و تێگەیشتنی دەسەڵاتدارەکانەوە لە لایەک. ئورهان پاموک هەوڵ نادا وڵامی هیچ پرسیارێک بداتەوە بەڵام زۆر پرسیار دەخاتە(وە) ڕوو لە وان: مافی ژن لە وڵاتێکی سێکولار، مافی ژن لە حکومەتێکی ئیسلامیدا، یان بوونی مافی هەڵبژاردنی جۆری جل و بەرگ و شێوەی ژیان بۆ ژن لە هەرکام لەم سیستمە حکومەتییانەدا. نووسەر لێرە و لەوێ باسی هۆمۆسێکسوالیێت، جێنوسایدی ئەرمەنییەکان، بێ سەروشوێن چوون و پێشێڵ کردنی مافی کوردان و … دەکات. بە کورتی "بەفر" وێنەیەکی

بچووکی تورکیەیە و گێرانەوەیەک لە شەڕی دەسەڵاتە لە نێوان هێزە چەکدارەکانی وڵات دەگەڵ کوردە ناسیونالیستەکان، تورکە سێکولارەکان و ئیسلامیستەکان و وێنەیەکی بە هێزە لەوەی ئەو شەڕە چێن داوێنی خەڵکی ئاسایی بە گشتی و ژنان بە تایبەتی دەگرێتەوە.